

เลี้ยงปูนาสร้างอาชีพ
โดย อาจารย์ปานศิริ ปาดกุล
บรรยายในงานตลาดนัด “มหัศจรรย์แห่งท้องทุ่ง” วันที่ 2 พฤศจิกายน 2562

วิธีแยกเพศของปูนา

เพศผู้	เพศเมีย
ขนาดลำตัวใหญ่	ขนาดลำตัวเล็ก
ก้ามขนาดใหญ่	ก้ามขนาดเล็ก
ลำตัวสีเข้ม	ลำตัวสีอ่อน
ส่วนท้องเป็นเปลือกเรียบสี ขาว มีแนวร่องกลางส่วน ท้องเป็นรูปตัวที	ท้องเป็นแผ่นโค้งรูป สามเหลี่ยมปิดทับส่วนท้อง

เพียงอยากกิน “ปูนา” แต่หายากจึงเป็นจุดเริ่มต้นให้ นายปานศิริ ปาดกุล หรือตาม ตูมตาม เริ่มต้นเลี้ยงปูนาจนกลายเป็นเจ้าของ “ฟาร์มปูนาตาม ตูมตาม” ที่ผลิตและส่งออกปูนารายใหญ่ของประเทศไทย ก่อนจะมาเลี้ยงปูนา ตูมตามเริ่มต้นจากอาชีพหนุ่มโรงงาน ต้องกลับบ้านเกิดที่จังหวัดสิงห์บุรีไปดูแลพ่ที่ประสบอุบัติเหตุ และเริ่มทำเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมกับการเลี้ยงปูนา เหตุที่เลือกเลี้ยงปูนาเพราะปัจจุบันปูนามีปริมาณน้อยลง ไม่เพียงพอต่อการบริโภค รวมถึงการทำนาชาวบ้านใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช ส่งผลกระทบให้ปริมาณปูนาในนาข้าวลดน้อยลง ตูมตามจึงใช้เงินเก็บที่มีอยู่ ลงทุนเลี้ยงปูนาในบ่อปูน ครั้งแรกในการเลี้ยงปูไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากในบ่อปูนมีความเย็น และน้ำประปาที่ใส่ลงไปมีคลอรีนทำให้ปูปรับสภาพไม่ทันจนตายหมดบ่อ จึงไปศึกษาขั้นตอนการเลี้ยงปูนาจนเข้าใจอย่างถ่องแท้ และเลี้ยงจนประสบความสำเร็จเป็นฟาร์มปูนาในปัจจุบัน

ลักษณะของปูนาเพศผู้และเพศเมีย

การเลี้ยงปูนาในบ่อปูน

การเลี้ยงปูนาในบ่อปูนทำความสะอาดง่าย ตัวปูสะอาด ไม่ต้องนำมาพักในบ่อใสเพื่อให้ปูนาฟอกตะกอนในตัวออกเหมือนกับการเลี้ยงในบ่อดิน ตัวปูมันวาวเนื้อแน่น ไม่ฝ่อ รวมไปถึงปลอดภัยจากสารเคมี ไม่มีพยาธิปรสิต และปลิง ทำให้เป็นที่นิยมของผู้บริโภค โดยมีขั้นตอนดังนี้

ปูนามีหลายสายพันธุ์ แต่สายพันธุ์ที่ตลาดต้องการคือสายพันธุ์กำแพง เป็นปูที่อยู่ในบริเวณจังหวัดพิจิตร ลักษณะปูจะตัวใหญ่ แต่ไม่ทนทานต่อสภาพอากาศ ทำให้ตายง่าย

1. เตรียมบ่อปูนขนาด 2x3 เมตร สูง 1 เมตร พื้นด้านในบ่อต้องเรียบ ป้องกันการปนออกจากบ่อ หากทำบ่อใหม่ให้แช่น้ำต่างทับทิมทิ้งไว้ 3 วัน หลังจากนั้นให้ทำความสะอาด และเติมน้ำลงไปประมาณ 10-15

เซนต์เมตร วางอิฐบล็อก และใส่ผักตบชวา เพื่อเป็นบ้าน
ที่หลบอาศัย และเป็นแหล่งอาหารให้แก่ปู

2. ปล่อยปูนาประมาณ 100 คู่

3. อาหารของปูนามีความแตกต่างกันตามอายุ

ดังนี้

- อายุ 3 วัน - 1 เดือนครึ่ง ให้เลี้ยงด้วยไข่แดงต้มสุก
- อายุ 1 เดือนครึ่ง - จนครบอายุ ที่ต้องการ ให้เลี้ยงด้วยอาหารลูกอ๊อดชนิดเม็ดลอยน้ำ
- พ่อแม่พันธุ์ อายุ 6 เดือน ให้อาหารปลาตุ๊กเม็ดเล็ก หรือจะเสริมด้วยรำข้าว

การให้อาหารปูจะให้อาหารช่วงเย็นทุกวัน โดย 1 ตัว จะกินอาหารประมาณ 4-5 เม็ด เมื่อครบอายุก็เริ่มจับขายได้ หากต้องการให้อาหารเสริมให้พวกฝึก แต่ไม่ควรให้ข้าวสุก เพราะเมื่อปูกินเข้าไปจะทำให้ท้องอืดตาย

4. การจับปูขาย ปูมีขนาดอายุที่แตกต่างกันตามความต้องการในการบริโภค ดังนี้

- อายุ 2-2 เดือนครึ่ง ขายเป็นปูจ๋า สำหรับทอด
- อายุ 3 เดือน ขายเป็นปูสด หรือปูตองสำเร็จรูป
- อายุ 4-5 เดือน ขายเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป หรือขายเป็นปูกิโล
- อายุ 6 เดือน ขายก้ามปู มันปู เนื้อปู หรือพ่อแม่พันธุ์
- 7-8 เดือน ขายปูนิ่ม หรืออื่นๆ ตามต้องการ

5. การเพาะขยายพันธุ์ อายุของพ่อแม่พันธุ์สามารถผสมได้ตั้งแต่อายุ 6 เดือน ซึ่งเป็นช่วงที่มีความเหมาะสม อายุปูเฉลี่ยประมาณ 2 ปีกว่า สามารถขยายพันธุ์ได้ประมาณ 4-6 ครั้ง การผสมพันธุ์ปูนานอกฤดูมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ค่อยๆ ปล่อยน้ำออกจากบ่อปูจนแห้ง งดให้อาหาร ตัวปูจะเริ่มแห้งและหาที่จำศีล โดยการเข้าไปอยู่ในรูอิฐบล็อก เป็นการจำลองสภาพอากาศในช่วงฤดูร้อน ช่วงนี้ปูจะมีหลากหลายสี เช่น ม่วง ส้ม ชมพู เหลือง เทา ฟ้า แดง ดำ ปูจะจำศีลอยู่ในอิฐบล็อกประมาณ 1-2 สัปดาห์

5.2 หลังจากนั้นค่อยๆ เติมน้ำลงในบ่อ ทำให้อุณหภูมิเย็นขึ้น นำสแลนมาคลุม นำแผ่นสังกะสีมาปิดทับปากบ่อ และฉีดน้ำเบาๆ เป็นฝอยๆ เป็นการจำลองสภาพอากาศในช่วงฤดูฝน ปริมาณน้ำในบ่อจะค่อยๆ เพิ่มขึ้น ปูจะเริ่มออกมาจากอิฐบล็อกเพื่อผสมพันธุ์ เมื่อปูเริ่มเจอน้ำจะเริ่มเปลี่ยนสีเป็นสีแดงอมม่วง

5.3 ปูจะเริ่มจับคู่กัน และแยกรูอยู่กันเป็นคู่ๆ โดยตัวเมียจะอยู่ในรู ตัวผู้อยู่ปากรู ตัวเมียจะเริ่มมีการฟอรัมไข่ที่กระดอง และเมื่อไข่สมบูรณ์เต็มที่ จะคายไข่มาไว้ที่หน้าห้อง หรือจับปั้ง ไข่จะมีสีเหลืองอ่อน แล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลืองแก่ และเป็นตัวอ่อน โดยใช้เวลาตั้งแต่ผสมพันธุ์จนออกลูกประมาณ 40-45 วัน แม่ปูที่ไข่หน้าห้องจะขยายออก ปล่อยให้แม่พันธุ์อยู่ในรูอีกประมาณ 2-3 สัปดาห์ จากนั้นย้ายแม่ปูออกมาเลี้ยงจนแม่ปูสลัดลูกออก ให้เลี้ยงแม่ปูและลูกปูในบ่อเดียวกันอีกประมาณ 1 สัปดาห์ แล้วจึงจับแม่ปูแยกออกจากบ่อ แม่ปูหนึ่งตัว จะมีลูกประมาณ 300-500 ตัว แต่จะรอดประมาณ 300-400 ตัว

6. การแปรรูป ปูนาตามธรรมชาติในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม เป็นช่วงที่หายาก มีราคาสูงมาก แต่ช่วงเดือนมิถุนายน - ตุลาคม จะมีจำนวนมาก ซึ่งราคาก็จะลดลง การนำปูนามาแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ก็ถือเป็นรายได้ที่ค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็น น้ำพริกเผาปูนา น้ำพริกมันปู กะปิมันปู น้ำพริกผัดปูนา น้ำพริกนรกปูนา ปูตอง ปูเขย่า ก้ามปู เนื้อปู และสินค้าแปรรูปต่างๆ อีกมากมาย ซึ่งสร้างรายได้เฉลี่ยกว่า 30,000 บาทต่อวัน

7. ปัญหาการเลี้ยงปูนา

7.1 น้ำ หากน้ำเย็นเกินไปจะทำให้ปูแช่น้ำขาดอากาศและน้ำสกปรกหรือมีสาหร่ายจะทำให้ปูไม่สามารถฟอกอากาศได้และตายในที่สุด

7.2 อากาศ ปูนาจะไวต่อสภาพอากาศ โดยเฉพาะในช่วง 3-5 วันแรกที่ปล่อยปูนาลงในบ่อ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศทันที ทำให้ปูตายค่อนข้างมาก

7.3 ความแออัด อาหารไม่เพียงพอ ทำให้ปูต่อสู้กัน หรืออาจสลับขาจากการหนีคู่ต่อสู้ เพื่อให้วิ่งหนีได้เร็ว และตามธรรมชาติปูจะสามารถสร้างขาขึ้นมาใหม่ได้เมื่อมีการลอกคราบ แต่หากแช่น้ำขาดหรือสลับขาชามากเกินไป ปูก็จะตายในที่สุด